C U R T E A D E A P E L N O R D

Dosarul nr.21r-19/25 Judecătoria Orhei, sediul Rezina
Nr.PIGD 1-24066726-03-21r-14032025 Judecător Eugeniu Russ

D E C I Z I E
În numele Legii

05 iunie 2025 municipiul Bălți

Colegiul penal al Curții de Apel Nord,
În completul compus din:
Președintele ședinței, judecător Ghenadie Liulca
Judecători Ludmila Iarmaliuc, Aurelia Andronache

a judecat în lipsa părților, în ordine de recurs, recursul declarat de către procurorul în Procuratura raionului Rezina, Radu Procopciuc împotriva încheierii Judecătoriei Orhei, sediu Rezina din 25 februarie 2025, prin care s-a examinat cererea depusă de condamnatul **Tcaci Maxim** *****, privind aplicarea retroactivității legii potrivit art.10, 10/1 Cod penal.

După expunerea esenței cauzei de către judecătorul raportor, ținând cont de materialele prezentate instanței, pentru expunere asupra recursului, Colegiul, -

a c o n s t a t a t :

La data de 19 iunie 2024, condamnatul Tcaci Maxim a depus la Judecătoria Orhei, sediul Rezina cerere privind reducerea pedepsei în temeiul adoptării unei legi care are efect retroactiv în privința sa, solicitând aplicarea legii mai favorabile cu schimbarea pedepsei detențiunii pe viață cu pedeapsa închisorii.

În motivarea cererii a indicat că, ținând cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, personalitatea infractorului, instanțele de judecată au ajuns la concluzia de a reduce pedeapsa deținutului, atât prin încheierea

Judecătoriei Orhei sediul Rezina din 07.12.2018, cât și prin decizia irevocabilă a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, prin care Maxim Tcaci a fost recunoscut persoana care a săvârșit infracțiunea la vârsta cuprinsă între 18 ani și 21 ani, fiindu-i redusă cu o treime pedeapsa cu închisoarea, iar infracțiunea pentru care a fost stabilită pedeapsa detențiunea pe viață, în opinia instanțelor, la acel moment, nu a fost susceptibilă pentru reducere, dat fiind faptul că, nu era prevăzută comutarea pedepsei sau aplicarea unor norme penale mai blânde persoanelor condamnate la pedeapsa detențiunea pe viață.

Prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediu Rezina din 25 februarie 2025 s-a admis cererea depusă de condamnatul Tcaci Maxim, privind aplicarea retroactivității legii potrivit art.10, 10/1 Cod penal.

S-a comutat pedeapsa definitivă aplicată lui Tcaci Maxim prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Rezina din 07 decembrie 2018 din detențiune pe viață, în închisoare pe un termen de 30 de ani.

Termenul executării pedepsei condamnatului, Tcaci Maxim urmând a fi calculat din 25 februarie 2025, data pronunțării prezentei încheieri, cu includerea în termenul de executare a perioadei pedepsei deja executate începând din 25 aprilie 2005 până la 25 februarie 2025.

Încheierea instanței a fost atacată cu recurs de către procurorul în Procuratura raionului Rezina, Radu Procopciuc solicitând casarea încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Rezina din 25 februarie 2025, rejudecarea cauzei prin care a dispune respingerea cererii condamnatului Tcaci Maxim privind aplicarea retroactivității legii potrivit prevederilor art. 10, 10/1 Cod penal.

În susținerea poziției, făcând referire la sentința Colegiului penal al Curţii de Apel Chişinău din 08 decembrie 2005, modificată prin decizia Colegiului penal al Curţii Supreme de Justiţie din 25.04.2006; încheierea Judecătoriei Rezina din 02 noiembrie 2010, acuzarea a precizat că, potrivit sentinţei de condamnare, Tcaci Maxim, împreună cu o altă persoană au organizat o bandă stabilă armată, cu scopul atacării persoanelor fizice. În cadrul bandei, acesta a pregătit împreună cu altă persoană, comiterea infracţiunii de omor a două persoane, în scopul însuşirii averii lor, pregătind şi omorul taximetristului care urma să cunoască despre infracţiunea ce urma a fi comisă. Această intenţia nu a fost realizată, pe motiv că la 30.03.2005, a fost reţinut de colaboratorii de poliţie. Potrivit sentinţei, în cadrul reţinerii sale de către colaboratorii de poliţie, Tcaci Maxim a comis în coautorat cu altă persoană tentativă de omor a unui colaborator de poliţie şi omorul unui alt colaborator de

poliţie, aflați în exerciţiul funcţiei. Tot prin sentinţa indicată supra, s-a reţinut că Tcaci Maxim în coautorat cu altă persoana, cu şi singur, a comis mai multe infracţiuni contra patrimoniului.

Acuzarea cu trimitere la prevederile art.10, art.10/1; art.70 alin.(3/1) și art.61 Cod penal, a precizat că, cererea condamnatului privind aplicarea prevederilor art. 10/1 în coroborare cu art. 70 alin. (3^1) Cod penal urmează a fi respinsă, or, Tcaci Maxim a fost condamnat pentru organizarea unei bande stabilă armată, cu scopul atacării persoanelor fizice. La fel a fost condamnat pentru pregătirea de omor a trei persoanei, tentativa de omor a unui colaborat de poliţie şi omorul unui colaborator al poliției în momentul reținerii sale, fiind condamnat şi pentru comiterea infracțiunilor contra patrimoniului.

Respectiv, ținând cont de scopul pedepsei penale care este de a restabili echitatea socială dintre fapta comisă şi pedeapsă stabilită, resocializare condamnatului precum şi prevenirea comiterii de alte infracțiuni din partea condamnatului, consideră că scopul legii penale va fi atins doar prin menținerea pedepsei stabilite condamnatului Tcaci Maxim prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 25 aprilie 2006 şi anume detențiune pe viață.

Conform prevederilor art.447 alin.(1), (2) Cod de procedură penală, (1) Recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezența părților la proces. (2) Instanța de recurs fixează data examinării și dispune să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței.

În respectarea prevederilor sus menționate, Colegiul penal a comunicat părților despre dreptul de a depune o referință.

La data de 13 mai 2025 referință, în instanța de recurs, a depus condamnatul Tcaci Maxim solicitând respingerea cererii de recurs, cu păstrarea fără modificări a încheierii recurate.

În argumentare a menționat că:

- acuzatorul de stat nu a oferit informații relevante cu privire la personalitatea lui Maxim Tcaci, nici în faza, examinării speței în instanța de fond, nici în recursul declarat, făcând doar trimitere la crimele comise de condamnat fără a specifica detalii pertinente. Or, infracțiunile săvârșite de Maxim Tcaci la vârsta cuprinsă între 18 ani şi 21 ani, nu sunt suficiente pentru a concluziona asupra întregii personalități a infractorului şi condamnatului, deoarece personalitatea condamnatului se poate stabili doar în cazul când sunt evaluate în ansamblu toate

aspecte şi condiţiile sociale în care s-a dezvoltat individul, circumstanţele şi modul de săvârşire a infracţiunilor etc.;

- argumentele procurorului precum că, Maxim Tcaci a fost condamnat pentru pregătirea omorului a trei persoane, cât şi intenţiile sale nu au fost duse până la capăt din cauza reţinerii de către colaboratorii de poliţie, nu îşi regăsesc suportul juridic şi probatoriu, pentru că, potrivit dosarului penal al condamnatului, acesta a fost achitat prin decizia Colegiul penal al Curţii Supreme de Justiţie din 26 aprilie 2006, în temeiul art.53,56 Cod penal în legătură cu renunţarea de bună voie la săvârşirea infracţiunilor planificate. Mai mult, crimele săvârşite pentru care a fost stabilită pedeapsa detenţiune pe viaţă, nu au fost comise cu premeditate, deosebită cruzime sau din interes material, fiind de natura celor spontane şi ocazionale.

- recurentul nu a specificat nici-un argument plauzibil care ar răsturnă natura comportamentului specific unui minor sau alte detalii convingătoare ce pot oferi garanţii solide că conduita condamnatului Maxim Tcaci a fost similară unui matur în timpul săvârşirii infracţiunilor, la vârsta cuprinsă între 18 ani şi 21 ani. Potrivit dosarului penal, deţinutul a sustras arme de foc din tirul Ministerului Apărării, oferind o copie a buletinului de identitate. Totodată, Maxim Tcaci după săvârşirea infracţiunilor, la 30 martie 2005, a apelat mama sa pentru a solicita mâncare. Aceasta conduită a condamnatului reflectă comportamentul unui infractor iraţional şi inconştient, nespecific persoanei sau a unui criminal matur care are o pregătire şi cunoştinţe în realizarea planului infracţional, altfel spus, un criminal bine determinat care are totul calculat şi planificat, niciodată nu va lăsa copia buletinului de identitate la locul de săvârşire a infracţiunii şi nu va suna mama după consumarea infracţiunii pentru a solicita mâncare. Maxim Tcaci a fost caracterizat ca o persoana închisă, fără prieteni, cu antecedente penale, fiind în stadiu de maturizare şi dezvoltare lentă, datorită particularităţilor şi ambianţei în care a crescut. Prin urmare, conduita condamnatul Maxim Tcaci la data comiterii faptelor putea fi asimilată unei persoane minore, or potrivit celor menţionate rezultă cert că nu avea o pregătire bună şi să fie conştient de acţiunile sale. Reiterează că, aspectele enunţate supra, au fost examinate de către instanţele de judecată, care au stabilit printr-o decizie definitivă şi irevocabilă că condamnatul Maxim Tcaci, întruneşte condiţiile privind aplicarea art.70 alin.(3^1) Cod penal.

-pe parcursul executării pedepsei penale, Maxim Tcaci a restituit paguba materială părţilor vătămate, la dosarul personal sunt anexate recipise de la părţile vătămate cu menţiunea că nu au pretenţii faţă de condamnat; potrivit dosarului

personal, condamnatul a realizat planul individual de executare a pedepsei, a participat la toate măsurile principale de corijare a condamnaților, (învățământul profesional, munca social-utilă, învățământul general, măsuri cultural-educative etc), în sensul art. 171 Cod de executare; la moment este elev la liceu, cl.XII-a, având o reuşită bună şi fiind caracterizat pozitiv de cadrele didactice şi ie alte persoane cu care a interacționat în vederea realizării sarcinilor ce s-au impus; prin comportamentul său pe o perioadă de 20 ani de executare a pedepsei penale, Maxim Tcaci a demonstrat că tinde spre valorile sociale de care se călăuzește întreaga societate şi că nu prezintă pericol iminent pentru condamnați, angajații penitenciarului sau orice alte persoane civile. Acești factori elucidează schimbările semnificative ce s-au petrecut în personalitatea condamnatului în timpul executării pedepsei penale, în raport cu personalitatea acestuia înainte de încarcerare, fapt ce duce la concluzia că pedeapsa penală care are drept scop reeducarea şi resocializarea condamnatului, îşi atinge scopul;

-prin reglementarea unor instrumente juridice aplicabile în privința categoriei de tineri, pentru care a fost pronunțată pedeapsa detențiunii pe viaţă, în sensul celor statuate în art.70 alin.(3^1) din Codul penal, va asigura un tratament echitabil şi va exclude orice formă de inegalitate;

-dacă legea penală nouă permite ameliorarea situației categoriei de condamnați vizați este inacceptabil de a nu permite acestora să facă uz de norma ce le micșorează pedeapsa, or, retroactivitatea normelor de drept substanțial nu se pune în discuție.

La data de 30 mai 2025 avocatul Adrian Paterău a înaintat în instanța de recurs o cerere prin intermediul căreia a solicitat în temeiul art. 447 alin. (3) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova, convocarea părților cu prezență fizică în ședința de judecată din data de 05.06.2025, ora 14:00. În argumentare precizând că, prezentul caz are o importanță majoră pentru practica judiciară, având în vedere aplicarea retroactivă a modificărilor aduse Codului penal prin Legea nr. 136/2024, în vigoare din 07.09.2024, și Legea nr. 163/2017. Comutarea pedepsei detențiunii pe viață într-o pedeapsă de închisoare pe un termen de 30 de ani pentru o persoană condamnată pentru infracțiuni excepțional de grave ridică probleme de interpretare și aplicare unitară a legii penale, în special în contextul principiului retroactivității legii mai favorabile și al protecției drepturilor fundamentale, conform art. 7 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și art. 20 din Constituția Republicii Moldova.

A notat că, infracțiunile pentru care Tcaci Maxim ***** a fost condamnat, incluzând organizarea unei bande armate, omorul unui reprezentant al autorității publice și tentativa de omor asupra altor persoane, au generat un impact social profund, având o rezonanță majoră la nivel național. Aceste fapte, încadrate juridic în baza art. 283, art. 145 alin. (3) și art. 27, 145 Cod penal, afectează valorile fundamentale ale societății, în special dreptul la viață, garantat de Constituție. Comutarea pedepsei detențiunii pe viață are implicații semnificative asupra percepției publice privind justiția penală și siguranța socială, ceea ce justifică necesitatea unei dezbateri publice cu participarea părților.

Consideră că, participarea fizică a părților în ședința de judecată va asigura o dezbatere echilibrată între pozițiile părților, inclusiv cea a procurorului, care a contestat comutarea pedepsei, și va contribui la încrederea publicului în actul de justiție.

Referitor la cererea părții apărării, Colegiul penal reține prevederile art.447 alin.(3), (7) Cod procedură penală, care prevăd că, (3) Dacă consideră cauza de un interes deosebit pentru jurisprudență, precum și la cererea motivată a părților, instanța de recurs poate dispune, printr-o încheiere motivată, stabilirea ședinței de judecată cu citarea părților pentru participare la proces. (7) Dacă părțile invocă necesitatea administrării de noi probe, ele trebuie să indice aceste probe și mijloacele cu ajutorul cărora pot fi administrate, precum și motivele care au împiedicat prezentarea lor în primă instanță.

La caz, Colegiul penal a constatat, că în susținerea solicitării de a participa la judecarea cauzei, apărarea în interesele condamnatului nu a invocat motive temeinice care ar indica la prezența unei deosebite necesități pentru petrecerea ședinței de judecată cu participarea părților. Or, toate motivele dezacordului cu cererea de recurs au fost reflectate în conținutul referinței formulate de către condamnat. Respectiv, solicitarea cu privire la judecarea recursului în prezența părților, este apreciată ca nefondată, Colegiul neconsiderând necesară participarea acestora în instanța de recurs.

Verificând argumentele invocate în recurs în raport cu prevederile Legii, verificând legalitatea şi temeinicia încheierii contestate, Colegiul penal ajunge la concluzia, că recursul declarat urmează a fi admis, cu casarea încheierii contestate, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a cererii condamnatului ca nefondată.

Soluția în cauză Colegiul penal și-o întemeiază pe prevederile art.449 alin.(1) pct.2) lit.b) Cod procedură penală, potrivit cărora, judecând recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii: ...admite recursul, casând hotărârea, parțial sau integral, și ia una din următoarele soluții: ...rejudecă cauza cu adoptarea unei noi hotărâri.

Colegiul notează, că temeiul de drept pentru recurs constituie dispozițiile art.444 alin.(1) pct.6) Cod procedură penală, în corespundere cu care hotărârile judecătorești pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond în cazurile în care: …hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau dispozitivul hotărârii redactate nu corespunde cu dispozitivul pronunțat după deliberare.

Conform art. 10 Cod penal, legea penală care ușurează pedeapsa are efect retroactiv, adică se extinde asupra persoanelor care au săvârșit faptele respective până la intrarea în vigoare a acestei legi, inclusiv asupra persoanelor care execută pedeapsa.

Potrivit art. 10^1 alin.(1) Cod penal, dacă, după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare şi până la executarea completă a pedepsei privative de libertate, a muncii neremunerate în folosul comunităţii sau a amenzii, a intervenit o lege care prevede unul din aceste tipuri de pedeapsă, dar cu un maxim mai mic, sancţiunea aplicată se reduce la acest maxim dacă depăşeşte maximul prevăzut de legea nouă pentru infracţiunea săvârşită.

Alineatului (2) al aceluiaşi articol, dacă, după rămînerea definitivă a hotărîrii de condamnare la detenţiune pe viaţă şi pînă la executarea ei, a intervenit o lege care prevede pentru aceeaşi faptă numai pedeapsa închisorii, pedeapsa detenţiunii pe viaţă se înlocuieşte cu maximul pedepsei închisorii, prevăzută de legea nouă pentru acea infracţiune.

Lucrările dosarului atestă că, prin:

- sentința Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 8 decembrie 2005, Tcaci Maxim ***** a fost recunoscut și condamnat în baza - art. 187 alin.(2) lit. b),e),f) Cod penal la 4 ani închisoare fără amendă; - în baza art. 187 alin. (2) lit. a),b),e),f) Cod penal la 4 ani și 6 luni închisoare fără amendă; - în baza art. 190 alin.(2) lit.c) Cod penal la 3 ani închisoare; - în baza art. 190 alin. (2) lit. a),c) Cod penal la 3 ani 6 luni închisoare; - în baza art. 283 Cod penal la detențiune pe viață; - în baza art. 186 alin. (2) lit.”d”, alin. (3) lit. b) Cod penal la 6 ani închisoare fără

amendă; - în baza art. 26, 145 alin. (2) lit.a), b) alin. (3) lit.a), f), i) Cod penal la 12 ani închisoare; - în baza art. 26, 145 alin.(2) lit.a) alin.(3) lit. f), i) Cod penal la 11 ani închisoare; - în baza art. 145 alin. (3) lit. e), f) Cod penal la detenţiune pe viaţă; - în baza art. 27, 145 alin. (3) lit. e), f) Cod penal la 18 ani închisoare. În conformitate cu art. 84 alin.(l) Cod penal pedeapsa definitivă lui Tcaci M.I. i-a fost stabilită - detenţiune pe viaţă. În baza art. 85 Cod penal pentru cumul de sentinţe, cea a Judecătoriei Botanica mun. Chişinău din 15 decembrie 2003, prin care Tcaci M.I. a fost condamnat pe art. 190 al.2; 351 al.l, 84 Cod penal şi cea prezentă, i-a fost stabilită pedeapsa definitivă-detenţiunea pe viaţă (f.d.143- 159, 160-170, vol.IV).

-decizia Curţii Supreme de Justiţie din 25 aprilie 2006, s-a admis recursurile declarate de avocatul Vasile Toma în interesele inculpatului Badicico P.V., de avocatul Vasilisa Zaporojan în interesele inculpatului Tcaci M.I. de însăşi inculpaţii Tcaci M.I. şi Badicico P.V., casată parţial sentinţa Colegiului penal al Curţii de Apel Chişinău din 08 decembrie 2005, prin care Tcaci Maxim ***** a fost condamnat: -pe 187 alin.(2) lit. a), b),e),f) Cod penal - 4 (patru) ani 6 (şase) luni închisoare fără amendă; -pe art.190 alin.(2) lit.a),c) Cod penal - 3 (trei) ani 6 (şase) luni închisoare; -pe art.283 Cod penal - detenţiune pe viaţă; -pe art.186 alin.(3)lit.b) Cod penal -6 (şase)ani închisoare fără amendă; -pe art.145 alin.(3) lit.e),f) Cod penal - detenţiune pe viaţă; -pe art.27, 145 alin.(3)lit. e), f), g) Cod penal - 18 (optsprezece) ani închisoare; Conform art. 84 Cod penal definitiv de stabilit lui Tcaci M.I. pedeapsa - detenţiune pe viaţă. Potrivit art. 85 Cod penal pentru cumul de sentinţe, adică a acestei sentinţe cu sentinţa Judecătoriei Botanica mun. Chişinău din 15 decembrie 2003 definitiv de stabilit lui Tcaci M.I. - detenţiune pe viaţă cu ispăşirea pedepsei în penitenciar de tip închis. A fost încetat penal în privinţa lui Tcaci M.I. pe învinuirea înaintată în baza art. 26,145 alin.(2) lit. a),b), alin.(3) lit.a),f),i) Cod penal şi art. 26,145 alin.(2) lit. a), alin.(3) lit.f),i) Cod penal în legătură cu renunţarea de bunăvoie la săvârşirea infracţiunilor, conform art. 53,56 Cod penal (f.d.265-283, vol.IV).

-decizia Plenului Curţii Supreme de Justiţie din 23 octombrie 2006, s-a respins ca inadmisibil recursul în anulare declarat de Tcaci Maxim şi s-a menţinut decizia Colegiului penal al Curţii Supreme de justiţie din 26 aprilie 2006 (f.d.376-378, vol.IV).

-încheierea Judecătoriei Rezina din 02 noiembrie 2010, s-a admis cererea privind uşurarea pedepsei în temeiul adoptării unei legi care are efect retroactiv

depusă de condamnatul Tcaci Maxim. - acțiunile lui Tcaci Maxim s-au reîncadrat din prevederile art.187 alin.2 lit.a),b),e),f) Cod penal - în prevederile art.187 alin.2 lit.b),e),f) Cod penal cu menținerea pedepsei de 4 ani 6 luni închisoare fără amendă; - din prevederile art.190 alin.2, lit.a),c) Cod penal - în prevederile art.190 alin.2 lit.c) Cod penal cu menținerea pedepsei de 3 ani 6 luni închisoare; - din prevederile art.27,145 alin.3 lit.e),f),g) Cod penal - în prevederile art.27,145 alin.2 lit.h),i),o) Cod penal cu menținerea pedepsei de 18 ani închisoare; - din prevederile art.145 alin.3 lit. e),f) CP - în prevederile art.145 alin.2 lit. h),i) Cod penal cu menținerea pedepsei detenție pe viață; - sancțiunea art.283 Cod penal s-a modificat de la detenție pe viață la închisoare pe un termen de 15 ani; - s-a menținut sancțiunea stabilită în baza art.186 alin.3 lit.b) Cod penal de 6 ani închisoare fără amendă; - în baza art.84 Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, lui Tcaci Maxim i s-a menținut pedeapsa definitivă detenție pe viață, cu executarea acesteia într-un penitenciar de tip închis; - celelalte dispoziții ale hotărârii judecătorești irevocabile au rămas neschimbate (f.d.379-381, vol.IV).

- încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Rezina din 07 decembrie 2018, a fost admisă parțial cererea condamnatului Tcaci Maxim privind aplicarea legii care are efect retroactiv. - Acțiunile lui Tcaci Maxim au fost încadrate din prevederile art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal în ale art. 190 alin. (1) Cod penal, stabilindu-se pedeapsa închisorii pe termen de 2 doi ani cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. - A fost redusă pedeapsa aplicată lui Tcaci Maxim prin încheierea judecătoriei Rezina din 02.11.2010 în baza art. 27, 145 alin. (2) lit. h), i), o) Cod penal la pedeapsa închisorii pe termen de 13 ani, cu executare în penitenciar de tip închis. - A fost redusă pedeapsa aplicată lui Tcaci Maxim prin încheierea Judecătoriei Rezina din 02.11.2010 în baza art. 283 Cod penal, la pedeapsa închisorii pe termen de 10 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis. - A fost redusă pedeapsa aplicată lui Tcaci Maxim prin încheierea Judecătoriei Rezina din 02.11.2010 în baza art. 186 alin. (3) lit. b) Cod penal la pedeapsa închisorii pe termen de 4 ani fără amendă, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. - A fost menținută pedeapsa aplicată lui Tcaci Maxim prin încheierea judecătoriei Rezina din 02.11.2010 în baza art. 145 alin. (2) lit. h), i) Cod penal - detențiune pe viață. - În temeiul art. 84 alin. (5) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin absorbirea pedepselor mai ușoare de pedeapsa mai aspră, lui Tcaci Maxim i s-a stabilit pedeapsa definitivă - detențiune pe viață, cu

executarea pedepsei în penitenciar de tip închis, cu calcularea termenului de la 07.12.2018, cu deducerea perioadei de pedeapsă deja executate de la 25 aprilie 2005 până la ziua pronunțării prezentei încheieri - 07.12.2018. În rest, cererea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

- decizia Curții de Apel Chișinău din 19 martie 2019, s-a respins ca nefondat recursul condamnatului Tcaci Maxim și s-a menținut fără modificări încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Rezina din 07 decembrie 2018, prin care a fost admisă parțial cererea condamnatului Tcaci Maxim privind aplicarea legii care are efect retroactiv.

Astfel, materialele cauzei penale denotă că Tcaci Maxim este născut la 05 aprilie 1984. Prin urmare, la momentul comiterii faptelor 09 decembrie 2004 – 30 martie 2005 pentru care a fost recunoscut vinovat Tcaci Maxim nu avea împlinită vârsta de 21 de ani și anume avea vârsta de 20 ani 11 luni și 25 zile.

Colegiul consideră fondate alegațiile procurorului-recurent privitor la inoportunitatea aplicabilității cazului a prevederilor art.70 alin.(3/1) Cod penal, care stipulează că, la aplicarea pedepsei persoanelor care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, care au săvârșit infracțiune la vârsta de la 18 până la 21 de ani, maximul pedepsei se reduce cu o treime, iar în cazul pedepsei detențiunii pe viață, aceasta se comută în închisoare pe un termen de 30 de ani. În cazul în care instanța, ținând cont de personalitatea infractorului, ajunge la concluzia că doar prin aplicarea pedepsei în limitele generale se va atinge scopul pedepsei penale, aceasta poate dispune o pedeapsă în limitele prevăzute de legea penală pentru infracțiunea săvârșită. Necesitatea aplicării pedepsei în limitele generale urmează a fi argumentată de către instanța de judecată.

În acest sens Colegiul ţine să menționeze că, prin Legea nr. 163 din 20 iulie 2017, modificată prin Legea nr. 136 din 06.06.2024, legiuitorul nu doar că a introdus o categorie intermediară de persoane adulte şi persoanele minore, ci a stabilit implicit faptul că în condițiile stabilirii tratamentului sancționator, vârsta persoanelor adulte începe de la 21 ani.

Însă, în speța dedusă judecății, Colegiul opinează că, ținând cont de personalitatea condamnatului, de numărul episoadelor infracționale comise, precum circumstanțele agravante calificative reținute la aplicarea pedepselor, ajunge la concluzia că doar prin aplicarea pedepsei în limitele generale se va atinge scopul pedepsei penale, din care motiv nu este posibilă reducerea cu o treime a pedepselor aplicate lui Tcaci Maxim.

Tcaci Maxim a fost condamnat pentru organizarea unei bande stabilă armată, cu scopul atacării persoanelor fizice. La fel a fost condamnat pentru pregătirea de omor a trei persoanei, tentativa de omor a unui colaborat de poliţie şi omorul unui colaborator al poliţiei în momentul reţinerii sale, inclusiv fiind condamnat şi pentru comiterea infracțiunilor contra patrimoniului.

Totodată, Colegiul reţine că, în conformitate cu art.61 alin.(1) şi (2) din Codul penal, pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală şi un mijloc de corectare şi reeducare a condamnatului ce se aplică de instanţele de judecată, în numele legii, persoanelor care au săvârşit infracţiuni, cauzând anumite lipsuri şi restricţii drepturilor lor. Pedeapsa are drept scop restabilirea echităţii sociale, corectarea condamnatului, precum şi prevenirea săvârşirii de noi infracţiuni atât din partea condamnaţilor, cât şi a altor persoane.

Concomitent, Colegiul rezidă că, executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferinţe fizice şi nici să înjosească demnitatea persoanei condamnate. Pedeapsa aplicată persoanei recunoscute vinovate trebuie să fie echitabilă, legală şi corect individualizată, capabilă să restabilească echitatea socială şi să realizeze scopurile legii şi pedepsei penale, în strictă conformitate cu dispoziţiile părţii generale a Codului penal şi stabilirea pedepsei în limitele fixate în partea specială.

Pedeapsa este echitabilă când ea impune infractorului lipsuri şi restricţii ale drepturilor lui, proporţionale cu gravitatea infracţiunii săvârşite şi este suficientă pentru restabilirea echităţii sociale, adică a drepturilor şi intereselor statului şi întregii societăţi, perturbate prin infracţiune.

De altfel, pedeapsa este echitabilă şi atunci când este capabilă de a contribui la realizarea altor scopuri ale pedepsei penale, cum ar fi corectarea condamnatului şi prevenirea comiterii de noi infracţiuni atât de către condamnat, cât şi de alte persoane. Or, practica judiciară demonstrează că o pedeapsă prea blândă generează dispreţ faţă de ea şi nu este suficientă nici pentru corectarea infractorului şi nici pentru prevenirea săvârşirii de noi infracţiuni.

În concordanţă, Colegiul consideră că o pedeapsă prea aspră generează apariţia unor sentimente de nedreptate, jignire, înrăire şi de neîncredere în lege, fapt ce poate duce la consecințe contrare scopului urmărit.

În aceste sens, instanța de recurs menționează că scopul pedepsei penale nu este ca aceasta să fie retributivă, intimidatoare sau vindicativă, în sens că pedeapsa nu trebuie privită ca *„preţul”* pe care trebuie să-l plătească persoana pentru fapta prejudiciabilă, ci trebuie să reflecte un echilibru între gravitatea faptei

prejudiciabile şi urmările ei, prin excluderea caracterului vindicativ al pedepsei, urmărindu-se ca statul să nu urmărească răzbunarea, ce ar genera altă răzbunare, prin încălcarea dreptului, ci realizarea dreptăţii, inclusiv prin prisma principiilor proporţionalităţii şi cel al echităţii lor.

Privind gravitatea infracţiunii pentru care a fost condamnat Tcaci Maxim acestea se atribuie la categoria infracţiunilor excepţional de grave, comise cu intenţie.

Instanţa de judecată reţine, că infracţiunile pentru care a fost condamnat Tcaci Maxim făceau parte din domeniul relaţiilor de ocrotire a valorii fundamentale, garantate inclusiv prin Constituţie, şi anume dreptul la viaţă.

Într-o altă ordine de idei, Colegiul rezidă faptul, că articolul invocat și anume 70 alin.(3/1) Cod penal se aplică în mod nemijlocit la aplicarea pedepsei, or, Tcaci Maxim la moment are statut de condamnat. Astfel, Colegiul penal conchide că soluția instanței de judecată cu privire la admiterea cererii condamnatului este una nefondată, or, aplicarea legii mai favorabile solicitată de către condamnat nu poate fi reținută speței, fiind prerogativa instanței de judecată care judecă cauza în fond și stabilește pedeapsa.

Din considerentele expuse supra, Colegiul penal va admite recursul declarat de procuror, cu casarea încheierii nominalizate și adoptarea unei noi hotărâri.

În conformitate cu art.449 alin.(1) pct.2) lit.b) Cod procedură penală, Colegiul penal,-

D E C I D E :

Recursul declarat de către procurorul în Procuratura raionului Rezina, Radu Procopciuc împotriva încheierii Judecătoriei Orhei, sediu Rezina din 25 februarie 2025, privind examinarea cererii depuse de condamnatul **Tcaci Maxim *******, privind aplicarea retroactivității legii potrivit art.10, 10/1 Cod penal, se admite, cu casarea încheierii nominalizate și adoptarea unei noi hotărâri, după cum urmează.

Se respinge ca fiind nefondată cererea condamnatului **Tcaci Maxim ******* cu privire la aplicarea prevederilor art.10 și 10^1 Cod penal.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecător Ghenadie Liulca

Judecătorii Ludmila Iarmaliuc

Aurelia Andronache